

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету управління,
адміністрування та туризму

Євгеній РУДНІЧЕНКО

01.09.2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Макроекономіка

Назва дисципліни

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма Менеджмент

Мова навчання українська

Шифр дисципліни ОЗП.03

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС

Статус дисципліни: обов'язкова (загальна підготовка)

Факультет – Управління, адміністрування та туризму

Кафедра – Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Аудиторні заняття			Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік			Іспит	
						Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						Семинарські заняття
Д	1	2	4	120	50	32		18		70				+
З	1	2	4	120	12	8		4		108				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент» за спеціальністю D3 «Менеджмент»

Робоча програма складена Любу д-р. екон. наук, проф Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Схвалена на засіданні кафедри Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Протокол від 29.08.2025 р. № 1 Зав. кафедри Любу Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету управління, адміністрування та туризму

Голова вченої ради факультету Євгеній РУДНІЧЕНКО

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри менеджменту та адміністрування канд. екон. наук, проф.	Факультет управління, адміністрування та туризму		Ніла ТЮРИНА
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет управління, адміністрування та туризму		Тетяна НАЗАРЧУК
Декан	Факультет управління, адміністрування та туризму		Євгеній РУДНІЧЕНКО

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Макроекономіка» є однією із обов'язкових дисциплін загальної підготовки і займає важливе місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) та заочної форм здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» в межах спеціальності ДЗ «Менеджмент». Макроекономіка надає студентам базові теоретичні та практичні знання про механізм функціонування економічної системи та громадянського суспільства за умов сталого розвитку. При цьому в центрі уваги макроекономіки є причини та наслідки спільної соціально відповідальної діяльності всіх агентів національної економіки, які знаходять своє відображення через такі узагальнюючі категорії як валовий внутрішній продукт, сукупні витрати, зайнятість та безробіття, інфляція, державний бюджет, платіжний баланс, валютний курс тощо.

Пререквізити – ОЗП.02 Мікроекономіка, ОЗП.08 Державне та регіональне управління

Постреквізити – ОФП.01 Менеджмент, ОФП.16 Аналітична оцінка діяльності підприємств, ОФП.17 Аналітична оцінка діяльності підприємств (курсова робота)

Відповідно до освітньої програми «Менеджмент» дисципліна має забезпечити:

- **загальні та спеціальні компетентності:** здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 9); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 10); здатність діяти соціально відповідально і свідомо (ФК 6);

- **програмні результати навчання:** знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ПРН 1); демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства (ПРН 3); демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності (ПРН 15); демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним (ПРН 16); виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера (ПРН 17);.

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця, здатного вирішувати типові та складні завдання механізму функціонування національної економіки в умовах становлення та розвитку громадянського (демократичного) суспільства та реалізації цілей сталого розвитку.

Предмет дисципліни. Механізм функціонування та розвитку національної економіки в умовах поглиблення глобалізаційних викликів та реалізації цілей сталого розвитку.

Завдання дисципліни. Формування системи знань з теоретичної макроекономіки, що відображають причинно–наслідкові зв'язки і сукупні результати економічної діяльності суб'єктів господарювання та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави спрямованої на реалізацію цілей сталого розвитку.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент має: **знати** свої права і обов'язки як члена суспільства, **усвідомлювати** цінності громадянського суспільства; **демонструвати** навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень, бути критичним та самокритичним; **виконувати** дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера; **демонструвати** здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності; вміло **використовувати** понятійний апарат та володіти методологією визначення основних показників динаміки та сталого розвитку економічної системи; **застосовувати** аналіз і синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем; уміти **розраховувати** основні показники системи національних рахунків, рівня життя та соціального стану розвитку населення країни; **характеризувати** індикатори грошового та товарного ринків, а також вплив мультиплікативного ефекту та акселератора на економічні процеси; **аналізувати** і давати оцінку ефективності використання інструментів економічної політики держав.

4 СТРУКТУРА ЗАЛКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні	СРС	Лекції	Практичні	СРС
1. Предмет, метод та функції макроекономіки	2	2	4	2	2	6
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	2		6			8
3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	2	2	6			8
4. Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі.	4	2	6			10
5. Макроекономічна рівновага та її моделі	4	2	6	2	2	10
6. Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM	4	2	6			10
7. Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні	2		6			8
8. Ринок праці та соціальна політика	2	2	6	2	2	10
9. Інфляція та антиінфляційна політика	2	2	6			10
10. Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку економіки	2	2	6			10
11. Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток.	4	2	6	2	2	10
12. Макроекономічна політика у відкритій економіці.	2		6			8
Разом за 2-й семестр	32	18	70	8	4	108

5 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного матеріалу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	К-ть год.
1.	<p>Предмет, метод та функції макроекономіки. Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Предмет макроекономічного аналізу. Методологія макроекономічного аналізу. Цілі та завдання макроаналізу. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Становлення та розвиток макроекономічного аналізу. Основні макроекономічні теорії сучасної світової думки. Літ.: [1; 2 с. 17-45; 3; 4; 5; 6 с.14-25; 7 с.136-144; 8; 9; 12 с.15-57; 13; 14]</p>	2
2.	<p>Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Основні макроекономічні показники та методи їх обчислення. Визначення ВВП. Номінальний та реальний ВВП. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індeksi в макроекономічному аналізі. ВВП та суспільний добробут. Чистий економічний добробут (NEW). Номінальна та реальна процентна ставка. Літ.: [1; 2 с. 69-126; 3; 4; 5; 6 с.26-34; 7 с.145-154; 8 с. 220-226; 9; 12 с.67-133; 13; 14]</p>	2
3.	<p>Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції. Моделі кругообігу продуктів, ресурсів та доходів. Сукупний попит та його структура. Фактори впливу на сукупний попит. Сукупна пропозиція та модифікація кривої сукупної пропозиції. Фактори впливу на сукупну пропозицію. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Ефект храповика. Сучасні теорії сукупної пропозиції. Літ.: [1; 2 с. 130-167; 3; 4; 5; 6 с.45-50; 7 с.171-178; 8; 9; 12 с.139-167; 13; 14]</p>	2
4.	<p>Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Макроекономічний аналіз функцій споживання та заощадження. Середня та гранична схильності до споживання та заощадження. Сучасні теорії споживання та їх розвиток. Інвестиційна функція та фактори її визначення. Зв'язок інвестицій та заощаджень в класичній та кейнсіанській теоріях. Літ.: [1; 2 с.169-245; 3; 4; 5; 6 с.68-72; 8; 9; 13; 14]</p>	2
5	<p>Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Похідні інвестицій та їх аналіз. Автономні та індукційовані інвестиції. Мультиплікатор інвестицій та його види. Мультиплікаційні ефекти індукційовані домашніми господарствами, державою та сектором закордону. Теорема Хаавельмо. Мультиплікатор в моделі AD-AS. Мультиплікатор відкритої економіки. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора. Парадокс ощадливості. Літ.: [1; 2 с. 169-245; 3; 4; 5; 6 с.73-77; 9; 10; 13; 14]</p>	2
6	<p>Макроекономічна рівновага та її моделі. Макроекономічна рівновага національного ринку та її аналіз. Модель загальної рівноваги Леона Вальраса. Модель міжгалузевого балансу та її практичне значення. Літ.: [1; 2 с. 247-279; 3; 4; 5; 6 с.45-50; 9; 12 с.172-212; 13; 14]</p>	2
7	<p>Макроекономічна рівновага та її моделі. Кейнсіанська модель макрорівноваги: споживання та заощадження в національній економіці. Умови побудови моделі. Заплановані та фактичні витрати в моделі рівноваги – “Кейнсіанський хрест”. Рівноважний та потенційний ВНП. Врахування фактора зайнятості. Неповна зайнятість та рецесійний розрив. Повна зайнятість та інфляційний розрив. Ринок товарів та платних послуг. Модель рівноваги Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг – крива IS. Умови побудови графіка кривої $Y(I) = IS$. Літ.: [1; 2 с. 247-279; 3; 4; 5; 6 с.78-82; 9; 12 с.172-212; 13; 14]</p>	2
8	<p>Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM Структура сучасної грошово-кредитної системи. Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса та грошові агрегати M1, M2, M3, Г, Д. Грошова база. Ліквідність активів. Коефіцієнт монетизації (Маршалла). Графік грошової пропозиції. Інструменти грошово-кредитної політики регулювання грошової пропозиції. Норма обов'язкових резервів. Грошовий та депозитний мультиплікатори і пропозиція грошей. Вплив грошово-кредитної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Теорії попиту на гроші та їх аналіз. Структура попиту на гроші: операційний та спекулятивний попит на гроші. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Літ.: [1; 2 с. 281-328; 3; 4; 5; 6 с.51-61; 8 с. 264-288; 9; 12 с.215-249; 13; 14]</p>	2

9	<p>Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM</p> <p>Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів. Модель рівноваги грошового ринку в моделі MD-MS. Графік Хікса-Хансена для ринку грошей та цінних паперів - крива LM.</p> <p>Загальна рівновага на ринках товарів та послуг і грошей та цінних паперів. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики. Інвестиційна пастка. Пастка ліквідності. Грошова політика при інвестиційній і ліквідній пастках.</p> <p>Модель рівноваги трьох ринків Манделла-Флемінга: товарного, грошового, світового.</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 281-328; 3; 4; 5; 6 с.51-61; 8 с. 264-288; 9; 12 с.438-460; 13; 14]</p>	2
10	<p>Тема 7. Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні.</p> <p>Фіскальна політика та її види. Основні джерела доходів держави та урядові витрати.. Податки та соціальні виплати. Автоматична фіскальна політика. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.</p> <p>Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Крива Лаффера</p> <p>Фіскальна політика та державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Емісійне та боргове фінансування бюджетного дефіциту та інфляція. Концепції збалансування державного бюджету.</p> <p>Державний борг: внутрішній, зовнішній. Державний борг та ефекти витіснення. Управління державним боргом. Рефінансування. Державний борг України та можливості його погашення.</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 689-743; 3; 4; 5; 8 с. 239-259; 9; 12 с.407-434; 13; 14]</p>	2
11	<p>Ринок праці та соціальна політика</p> <p>Зайнятість як макроекономічна проблема. Основні напрямки макроекономічного аналізу зайнятості. Механізм функціонування ринку праці та сучасні фактори, що його визначають. Ринок робочої сили та самозайнятість: кількісні та якісні співвідношення. Зайнятість та безробіття у макрозв'язках. Безробіття: його сутність та види. Закон та крива Оукена. Емпірична закономірність кривої Філіпса. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Ринок робочої сили. Попит на робочу силу. Пропозиція робочої сили. Умови рівноваги на ринку праці.</p> <p>Державна політика зайнятості. Причини та наслідки нерівномірного розподілу доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Засоби зменшення нерівності у розподілі доходів. Соціальний захист населення. Рівень як якість життя: підходи та показники. Соціальна політика держави: напрямки та проблеми.</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 230-254; 3; 4; 5; 6 с.35-44; 7 с.158-162; 8 с. 293-312; 9; 11; 12 с.469-495; 13; 14]</p>	2
12	<p>Інфляція та антиінфляційна політика</p> <p>Інфляція: сутність, причини та види. Методи вимірювання та типи інфляції. Інфляції попиту та інфляція пропозиції. Інфляційний та дефляційний розриви. Інфляційні очікування. Структурна інфляція. Стагфляція.</p> <p>Дефіцити державних бюджетів та інфляція. Інфляційний податок та сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Принцип Фішера.</p> <p>Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Економічна динаміка гіперінфляції. Стабілізаційна політика подолання гіперінфляції.</p> <p>Зв'язок інфляції та безробіття в теорії прискореної інфляції. Крива Філіпса та її модифікація. Теорії адаптивних та раціональних очікувань</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 457-528; 3; 4; 5; 6 с.62-67; 7 с.163-171; 9; 13; 14]</p>	2
13	<p>Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку економіки</p> <p>Макроекономічна нестабільність. Циклічність, інфляція та безробіття як основні прояви макроекономічної нестабільності. Нециклічні коливання та їх чинники. Циклічні коливання та їх види. Інтерпретації ділового циклу та моделі циклічних коливань. Застосування моделей AD-AS та IS-LM для аналізу циклічних коливань. Модель ділового циклу Дж.М.Кейнса, Самуельсона-Хікса.</p> <p>Теорії ділового циклу Калдора, Тевеса, Крафта-Вайзе. Гнучкі ціни та теорія (модель) реального ділового циклу. Сучасні моделі ділового циклу Державне антициклічне регулювання та його протиріччя.</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 387-453; 3; 4; 5; 6 с.102-110; 7 с.155-158; 8 с. 226-230; 9; 12 с.252-282; 13; 14]</p>	2
14	<p>Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток.</p> <p>Макроекономічна сутність економічного зростання та фактори, що його визначають. Джерела зростання реального доходу. Темпи економічного зростання.</p> <p>Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Рівноважне зростання без технічного прогресу: неокласичні моделі та посткейнсіанські моделі.</p> <p>Літ.: [1; 2 с. 532-567; 3; 4; 5; 6 с.102-110; 8 с. 230-235; 9; 12 с.285-320; 13; 14]</p>	2
15	<p>Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток.</p> <p>Основні передумови та модель зростання Солоу. «Золоте правило» нагромадження як</p>	2

	критерій максимізації рівня споживання. Державне регулювання економічного зростання. Стратегія економічного розвитку. Сучасні моделі економічного зростання та їх аналіз Цілі сталого розвитку та їх реалізація Літ.: [1; 2 с. 532-567; 3; 4; 5; 6 с.102-110; 8 с. 230-235; 9; 12 с.285-320; 13; 14]	
16	Макроекономічна політика у відкритій економіці. Розрахунок національного доходу у відкритій економіці. Міжнародний потік товарів і капіталів. Модель малої відкритої економіки. Модель платіжного балансу. Фактори, які визначають номінальний та реальний обмінний курс. Обмінний курс та обсяг виробництва у короткостроковому періоді. Зовнішньоторговельні обмеження знецінення валютного курсу. Подвійний дефіцит. Валютні системи у розвитку. Модель IS-LM для відкритої економіки при фіксованому обмінному курсі. Рівновага моделі IS-LM-СМ. Модель IS-LM для відкритої економіки при плаваючому обмінному курсі. Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому та плаваючому обмінному курсі. Літ.: [1; 2 с. 747-781; 3; 4; 5; 6 с.93-101; 8 с. 316-377; 9; 12 с.498-575; 13; 14]	2
Разом за семестр		32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Предмет, метод та функції макроекономіки Макроекономічні показники в системі національних рахунків Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Літ.: [1-14]	2
2	Макроекономічна рівновага та її моделі Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні Літ.: [1-14]	2
3	Ринок праці та соціальна політика Інфляція та антиінфляційна політика Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку економіки Літ.: [1-14]	2
4	Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток Макроекономічна політика у відкритій економіці. Літ.: [1-14]	2
Разом :		8

5.2 Зміст практичних занять освіти

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ з/п	Теми практичних занять, їх зміст	К-ть год.
1	Предмет, метод та функції макроекономіки. 1. Предмет та функції макроекономіки. 2. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. 3. Методи макроекономічного аналізу. 4. Історія розвитку макроекономіки як науки. Основні макроекономічні теорії сучасної світової думки. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. 1. Суть, структура та принципи побудови системи національних рахунків. Методи отримання макроекономічної інформації. 2. Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення. 3. Методи розрахунку валового національного продукту та основні макроекономічні тотожності. 4. Система індексів цін та валовий національний продукт. Процентні ставки в	2

	<p>макроекономіці.</p> <p>5. Основні показники розвитку національної економіки. Літ.: [1; 2 с. 17-45; 3; 4; 5; 6 с.14-34; 7 с.136-144; 8; 9; 12 с.15-57; 13; 14]</p>	
2	<p>Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі кругообігу продуктів ресурсів та доходів в економічній системі. 2. Макроекономічний аналіз сукупного попиту та його структурних елементів. 3. Сукупна пропозиція та фактори, що її визначають. Сучасні теорії сукупної пропозиції. 4. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD -AS. 5. Ефект храповика та його застосування <p>Літ.: [1; 2 с. 130-167; 3; 4; 5; 6 с.45-50; 7 с.171-178; 8; 9; 12 с.139-167; 13; 14]</p>	2
3	<p>Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Споживання: суть, структура та функціональне визначення короткостроковому та довгостроковому періодах. Макроекономічний аналіз заощаджень. 2. Сучасні теорії споживання: Теорія відносного доходу Дж.Дюженбері; Теорія міжчасового обмеження І.Фішера; Теорія життєвого циклу Ф.Модільяні; Теорія перманентного доходу М.Фрідмана. 3. Суть інвестицій та їх зв'язок із заощадженнями. Похідні інвестицій та їх аналіз. Мультиплікатор інвестицій: суть та види. 4. Мультиплікаційні ефекти індукційовані домашніми господарствами, державою та сектором закордону. Теорема Хаавельмо. 5. Мультиплікатор в моделі AD-AS. Мультиплікатор відкритої економіки. 6. Акселератора та механізм акселерації. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора. 7. Парадокс ощадливості і його визначення. <p>Літ.: [1; 2 с.169-245; 3; 4; 5; 6 с.68-77; 8; 9; 13; 14]</p>	2
4	<p>Макроекономічна рівновага та її моделі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макроекономічна рівновага та її аналіз. 2. Модель загальної рівноваги Леона Вальраса. 3. Модель міжгалузевого балансу В.Леонтєва та її практичне значення. 4. Спрощена модель рівноваги "Кейнсіанський хрест" та модель з урахуванням впливу держави. 5. Рецесійний та інфляційний розрив. 6. Рівновага на товарному ринку в кейнсіанській моделі. Умови та методи побудови моделі IS. <p>Літ.: [1; 2 с. 247-279; 3; 4; 5; 6 с.78-82; 9; 12 с.172-212; 13; 14]</p>	2
5	<p>Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та структура сучасної грошово-кредитної системи. Агрегати грошового ринку та грошові мультиплікатори. 2. Макроекономічний аналіз грошового попиту. Теорії попиту на гроші. 3. Грошова пропозиція та фактори впливу на неї. Грошово-кредитна політика: суть, інструменти та види. Трансмісійний механізм. 4. Рівновага на грошовому ринку. Модель MD-MS. Побудова кривої LM. 5. Рівновага товарного та грошового ринків. Модель IS-LM. Методи виходу з нерівноважного стану на грошовому та товарному ринках. Інвестиційна пастка та пастка ліквідності 6. Модель рівноваги трьох ринків Манделла-Флемінга: товарного, грошового, світового. <p>Літ.: [1; 2 с. 281-328; 3; 4; 5; 6 с.51-61; 8 с. 264-288; 9; 12 с.215-249; 13; 14]</p> <p>Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макроекономічний аналіз фіскальної політики та її інструменти. 2. Дискреційна фіскальна політика та її характеристика. 3. Фіскальна політика вмонтованої стабілізації. 4. Фіскальна політика спрямована на пропозицію. Крива Лаффера. 5. Вплив прямих та непрямих податків на ціну. 6. Бюджетний дефіцит та бюджетний борг. Концепції збалансування державного бюджету. Мультиплікатор збалансованого бюджету. <p>Літ.: [1; 2 с. 689-743; 3; 4; 5; 8 с. 239-259; 9; 12 с.407-434; 13; 14]</p>	2
6	<p>Ринок праці та соціальна політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зайнятість населення та його види. 2. Суть, причини виникнення та види безробіття. Зайнятість та безробіття у макрозв'язках. Закон та крива Оукена. 3. Рівновага на ринку праці. Моделі ринку праці. 4. Державна політика зайнятості. Соціальна політика та напрямки її регулювання. 5. Проблема розподілу доходів та соціальна справедливість. Показники соціального захисту населення. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. <p>Літ.: [1; 2 с. 230-254; 3; 4; 5; 6 с.35-44; 7 с.158-162; 8 с. 293-312; 9; 11; 12 с.469-495; 13; 14]</p>	2

7.	Інфляція та антиінфляційна політика <ol style="list-style-type: none"> Інфляція як макроекономічне явище. Показники інфляції. Інфляційний податок та сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Типи та види інфляції. Антиінфляційна політика та її види. Політика “золотого індика” та політика градуалізму. Зв'язок інфляції та безробіття. Теорія прискореної інфляції та аналіз її складових. Модифікація кривої Філіпса. Теорії адаптивних та раціональних очікувань. Літ.: [1; 2 с. 457-528; 3; 4; 5; 6 с.62-67; 7 с.163-171; 9; 13; 14]	2
8.	Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку економіки <ol style="list-style-type: none"> Макроекономічна нестабільність. Циклічні коливання та їх види. Теорія економічних циклів як складова теорії економічної динаміки. Сучасні теорії економічних циклів. Вплив інвестиційного імпульсу на динаміку національного доходу в теорії ділового циклу Дж. М. Кейнса. Модель ділового циклу Самуельсона-Хікса Модель реального ділового циклу Калдора та модель Тевеса та Крафта-Вайзе. Державне антициклічне регулювання та його основні напрямки Макроекономічна стабілізація розвитку економіки. Особливості циклічного розвитку економіки України. Літ.: [1; 2 с. 387-453; 3; 4; 5; 6 с.102-110; 7 с.155-158; 8 с. 226-230; 9; 12 с.252-282; 13; 14]	2
9.	Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток. <ol style="list-style-type: none"> Суть економічного зростання та його основні показники. Фактори впливу на економічного зростання. Неокейнсіанські моделі економічного зростання та їх особливості. Природний та гарантований темп економічного зростання. Посткейнсіанські моделі економічного зростання. Неокласичні моделі економічного зростання та їх характеристика. Сучасні моделі економічного зростання. Оцінка проблем економічного зростання в Україні. Цілі сталого розвитку та їх реалізація. Літ.: [1; 2 с. 532-567; 3; 4; 5; 6 с.102-110; 8 с. 230-235; 9; 12 с.285-320; 13; 14] Макроекономічна політика у відкритій економіці. <ol style="list-style-type: none"> Зовнішньоекономічна політика та її види. Міжнародна торгівля та методи регулювання зовнішньої торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі Міжнародний потік товарів і капіталів. Модель платіжного балансу. Валютний ринок і валютний курс. Види та форми валютного котирування. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Внутрішня та зовнішня рівновага теорема Свона. Літ.: [1; 2 с. 747-781; 3; 4; 5; 6 с.93-101; 8 с. 316-377; 9; 12 с.498-575; 13; 14]	2
Разом		18

Перелік практичних занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Предмет, метод та функції макроекономіки Макроекономічні показники в системі національних рахунків Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі Макроекономічна рівновага та її моделі Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель IS-LM Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні Літ.: [1-14]	2
2	Ринок праці та соціальна політика Інфляція та антиінфляційна політика Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку економіки Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток. Макроекономічна політика у відкритій економіці. Літ.: [1-14]	2
Разом		4

5.3 Зміст самостійної (в т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання практичних робіт, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Макроекономіка» становить 70 годин. Вона включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійного опрацювання окремих тем та питань;
- опрацювання навчальної літератури при підготовці до практичного заняття;
- виконання індивідуального домашнього завдання;
- підготовка до поточного тестового контролю;
- підготовка до проведення контрольних заходів (написання контрольної роботи, іспит тощо).

Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу. Визначення варіанту індивідуального домашнього завдання (далі – ІДЗ)	2
2	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач)	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач)	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття Підготовка до тестового контролю з т.1-5	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття Виконання ІДЗ	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач)	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач).	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з т.16-11	4
17	Опрацювання теоретичного матеріалу. Оформлення та здача ІДЗ.	4
18	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	4
	Разом	70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів і технологій. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами та з використанням комп'ютерних інформаційних технологій, майстер-класів, практикумів і мають за мету – набуття студентами практичних навичок з аналізу економічної ситуації в країні та світу, вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання;
- оцінювання результатів вирішення проблемних ситуацій кейс-методом.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях, інтерактивних вправах, вирішенні проблемних питань за допомогою кейс-методу).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати реферат або тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://surl.li/nxsolb>; <https://surl.lu/sjrtib>; <https://surl.lu/udenby>; <https://surl.lu/fyqwrr>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем з кожного виду навчальної роботи (робота) і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна робота

може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної кожному виду навчальної роботи.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених цією Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю 9.8), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Таблиця 9.1 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота						Контрольні заходи				Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 6 контрольних точок)						Тестовий контроль		Контрольна робота		ІДЗ*	Іспит	Сума балів
1-3	4-6	7-9	10-11	12-14	15-17	T*1-5	T6-12	T1-5	T6-12			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	
18-30						6-10		6-10		6-10	24-40	60-100**

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; T* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці 9.8.

Таблиця 9.2 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль	Разом
Практичне заняття		Контрольна робота		Тестовий контроль	Іспит	Сума балів
1	2	Якість виконання та захист роботи		T1-5		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)						
3-5	3-5	12-20		6-10	6-10	30-50
6-10		12-20		12-20		30-50
						60-100

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання чотирьох завдань – два теоретичних, одне проблемне питання та одне – практичне (рішення задач). Варіанти контрольних робіт та зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються повнота відповіді на питання; якість її виконання та захист. Кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних та проблемних завдань – 5 балами, практичне завдання 5 балами, загальна максимальна сума балів становить 20. Критерії оцінювання контрольної роботи наведені в табл. 9.3

Таблиця 9.3– Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Проблемне питання	3	4	5
Практичне завдання	3	4	5
Всього балів	12	16	20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням наведених у таблиці 9.4 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання результатів навчання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при проведенні інтерактивних вправ; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями (табл.9.4)

Таблиця 9.4 – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє аналізувати помилки та виправляти їх. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці 9.4 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів). При підготовці тез доповідей на конференцію у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (10) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця 9.5– Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–14	15–17	18–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця 9.6– Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми здобуття освіти (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	7-9	10
Теоретичне питання № 2	6	7-9	10
Практичне завдання	12	13-19	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця 9.7 – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми здобуття освіти (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	7-14	15
Теоретичне питання № 2	6	7-14	15
Практичне завдання	8	9-19	20
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені у табл.9.4.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця 9.8 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни

FX	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем вищої освіти сумі балів відповідно до таблиці 9.8.

10 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Предмет, об'єкт та рівні макроаналізу. Функції макроекономіки.
2. Суть макроекономічних досліджень, суб'єкти макроаналізу.
3. Основні методи макроекономічного аналізу, їх специфіка. Економічні моделі.
4. Макроекономіка та економічна політика.
5. Історія розвитку макроекономічної науки.
6. Основні макроекономічні теорії сучасної світової думки.
7. Система національних рахунків: суть, принципи та структура.
8. Основні показники системи національних рахунків та методи їх обчислення.
9. Методи визначення ВВП та основні макроекономічні тотожності.
10. Процентні ставки та їх роль в макроекономіці.
11. Індексний аналіз в макроекономічних дослідженнях.
12. Моделі економічного кругообігу в економічній системі.
13. Сукупний попит та фактори впливу на нього.
14. Сукупна пропозиція та модифікація кривої сукупної пропозиції.
15. Рівновага AD-AS. Ефект храповика.
16. Кейнсіанський аналіз споживання: основні категорії та функціональні залежності.
17. Функціональне визначення заощадження.
18. Теорія відносного доходу Дюженбері.
19. Теорія міжчасового бюджетного обмеження І.Фішера.
20. Теорія життєвого циклу Ф.Модільяні.
21. Теорія перманентного доходу М.Фрідмена.
22. Суть інвестицій, їх структура та джерела. Зв'язок інвестицій та заощаджень.
23. Мультиплікатор як макроекономічний інструмент.
24. Мультиплікативні ефекти, індукційовані домашніми господарствами, державою, сектором закордону.
25. Мультиплікативні ефекти в моделі AD-AS.
26. Похідні інвестиції і їх аналіз. Ефект акселератора.
27. Парадокс ощадливості та його характеристика.
28. Макроекономічна рівновага та її види.
29. Модель загальної рівноваги Л.Вальраса.
30. Побудова кривої IS на основі моделі «витрати – випуск». Зміщення кривої IS.
31. Побудова моделі IS на основі моделі «вилучення – ін'єкції». Точки поза кривою IS.
32. Планові та фактичні витрати. «Кейнсіанський хрест» в простій моделі економічної системи.
33. Модель «Кейнсіанського хреста» з урахуванням впливу держави.
34. Інфляційний і рецесійний розрив та їх аналіз.
35. Модель міжгалузевого балансу В.Леонтєва.
36. Грошовий ринок та його основні агрегати.
37. Теорії попиту на гроші. Попит на гроші
38. Пропозиція на грошовому ринку і аналіз її складових.
39. Рівновага на грошовому ринку. Модель MD-MS.
40. Крива LM, механізм її побудови та аналіз. Нерівновага на грошовому ринку (точки поза кривою LM). Зміщення кривої LM.
41. Модель IS-LM (Хікса-Хансена).
42. Аналіз інвестиційної пастки та пастки ліквідності
43. Аналіз нерівноваги на товарному і грошовому ринках. Методи виходу з не рівноважного стану.
44. Інструменти та види грошово-кредитної політики.
45. Модель Манделла-Флемінга рівноваги трьох ринків
46. Зайнятість як макроекономічна проблема. Види зайнятості. Мультиплікатор зайнятості.
47. Безробіття: причини виникнення та види. Закон Оукена. Крива Оукена.
48. Рівновага на ринку праці. Моделі ринку праці.
49. Державне регулювання зайнятості населення .
50. Принципи соціального захисту та його показники.

51. Зв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса та її модифікація.
52. Диференціація населення за рівнем доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.
53. Класична модель рівноваги трьох ринків: благ, праці, грошей.
54. Фіскальна політика та її інструменти.
55. Дискреційна фіскальна політика в моделях “витрати-випуск” та “вилучення-ін’єкції”. Податковий мультиплікатор.
56. Фіскальна політика вмонтованої стабільності. Автоматичні чисті податки.
57. Вплив податків на ціну та на рівень споживання.
58. Фіскальна політика і державний борг.
59. Бюджетний дефіцит. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
60. Фіскальна політика, спрямована на пропозицію. Крива Лаффера.
61. Суть економічного зростання, його типи, ресурси, темпи та фактори.
62. Модель економічного зростання Є. Домара.
63. Модель економічного зростання Р. Харрода.
64. Модель Домара-Харрода та її різновиди.
65. Використання виробничих функцій для аналізу економічного зростання. Функція Кобба-Дугласа.
66. Модель економічного зростання Р.Солоу.
67. Посткейнсіанські моделі економічного зростання.
68. Сучасні моделі економічного зростання.
69. Інфляція як макроекономічне явище: суть, причини, види.
70. Типи інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат.
71. Соціально-економічні наслідки інфляції, їх показники та вимірювання.
72. Види антиінфляційної політики. Вплив на грошову масу як антиінфляційний захід.
73. Теорія прискореної інфляції та аналіз її складових.
74. Теорії адаптивних та раціональних очікувань.
75. Теорія економічних циклів, основні концепції.
76. Циклічність та природа економічних циклів.
77. Теорія ділового циклу Дж.М. Кейнса.
78. Взаємовплив на циклічні коливання мультиплікатора та акселератора. Модель Самуельсона-Хікса.
79. Модель економічних циклів Калдора.
80. Теорія ділового циклу Гевеса. Теорія реального ділового циклу.
81. Неокейнсіанські моделі економічного зростання.
82. Неокласичні моделі економічного зростання.
83. Теорія міжнародної торгівлі.
84. Міжнародний потік товарів і капіталів.
85. Платіжний баланс: його суть, принципи формування та структура
86. Валютний курс, його види та форми котирування.
87. Зовнішня торгівля і рівноважний ВВП. Мультиплікатор відкритої економіки.
88. Державне антициклічне регулювання та його інструменти.
89. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Імпортне і експортне мито
90. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Кількісні обмеження зовнішньої торгівлі.

11 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Макроекономіка» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані:

1. Макроекономіка. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни студентами економічних напрямів підготовки денної та заочної форми навчання / Л.С.Любохинець, Л.М.Бабич, А.В.Мейш – Хмельницький: ХНУ, 2012

2. Макроекономіка. Практикум для самостійного вивчення дисципліни студентами економічних напрямів підготовки денної та заочної форми навчання / Л.С.Любохинець, Л.М.Бабич, А.В.Мейш – Хмельницький: ХНУ, 2012

3. Макроекономіка, мікроекономіка. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів денної та заочної форми навчання галузей знань “Економіка і підприємництво” та “Менеджмент і адміністрування” / Л.С. Любохинець, Л.М. Бабич. - Хмельницький: ХНУ, 2013.

4. Макроекономіка: Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів денної та заочної форм навчання економічних спеціальностей / Л.С. Любохинець, О.В. Поплавська - Хмельницький: ХНУ, 2019.

5. Макроекономіка: методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни студентами економічних спеціальностей / Л. С. Любохинець, А. В. Мейш, С. Й. Ядуха. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 87 с.

12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.]; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Кн.1.: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – Львів: Априорі, 2020. – 648с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Знання, 2017. – 694с.
3. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 672с.
4. Козакова О.М. Макроекономіка: підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. – Херсон: Олдіплюс, 2018. – 428 с
5. Макаренко М.І. Макроекономіка: підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю.М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. –307 с.
6. Макроекономіка: конспект лекцій у структурно-логічних схемах / О. А. Кулініч, Я. М. Котко – Електрон. дані. – Х.: ДБТУ, 2024. – 117 с.
7. Мікроекономіка та макроекономіка: основи: навч. посіб. / Н.Т.Шадура-Никипорець, О.В.Мініна – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2025 – 292с.
8. Якобчук В.П., Ходаківський Є.І., Литвинчук І.Л. та ін. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні : навч. посіб. / В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук, Л.І.Симоненко, В.А. Довженко, О.В. Захаріна, С.В. Тищенко, О.В. Іванюк, І.В. Кравець, Н.С. Пугачова; за заг. ред. В.П. Якобчук. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. – 406 с

Додаткова

9. Базилінська О.Я. Макроекономіка. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 442с.
10. Любохинець, Л., Вінскевич, О., Поплавська, О., & Габай, В. (2023). Напрями активізації політики безпеки споживання в руслі модернізації системи економічної безпеки України. *Development Service Industry Management*, (4), 227–232. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(34))
11. Любохинець Л.С., Танасієнко Н.П. Тенденції реалізації соціальної політики в умовах війни. *Modern engineering and innovative technologies*, 2025, Issue №40. Part 4. p.107-115 <http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit40-04-004> DOI: 10.30890/2567-5273.2025-40-04-054
12. Макроекономіка та макроекономічна політика : навч. посібник / за ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання, 2011. – 699с.
13. Макроекономіка: методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни студентами економічних спеціальностей / Л. С. Любохинець, А. В. Мейш, С. Й. Ядуха. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 87 с
14. Манків Грегори Н. Макроекономіка – К.: Основи, 2000. – 588с.

13 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

14 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1 Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/>
- 2 Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <http://lib.khmnmu.edu.ua/>
- 3 Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnmu.edu.ua/>.
- 4 Державна фіскальна служба України <http://www.sta.gov.ua/>
- 5 Державна митна служба України <http://www.customs.gov.ua/>
- 6 Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
- 7 Державний комітет статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 8 Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
- 9 Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
- 10 Макроекономічні показники. Документи воєнного стану. НАБУ. <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html>
- 11 Макроекономічні показники. Національний банк України. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macroeconomic-indicators>
- 12 Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>

МАКРОЕКОНОМІКА

Назва дисципліни

Тип дисципліни	Обов'язкова
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4.0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання Після вивчення дисципліни студент має: *знати* свої права і обов'язки як члена суспільства, *усвідомлювати* цінності громадянського суспільства; *демонструвати* навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень, бути критичним та самокритичним; *виконувати* дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера; *демонструвати* здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності; вміло *використовувати* понятійний апарат та володіти методологією визначення основних показників динаміки та сталого розвитку економічної системи; *застосовувати* аналіз і синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем; уміти *розраховувати* основні показники системи національних рахунків, рівня життя та соціального стану розвитку населення країни; *характеризувати* індикатори грошового та товарного ринків, а також вплив мультиплікативного ефекту та акселератора на економічні процеси; *аналізувати* і давати оцінку ефективності використання інструментів економічної політики держав.

Зміст навчальної дисципліни: Предмет, метод та функції макроекономіки. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції. Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Макроекономічна рівновага та її моделі. Грошовий ринок та грошово-кредитна політика. Модель .IS-LM. Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні. Ринок праці та соціальна політика. Інфляція та антиінфляційна політика. Циклічні коливання та моделі циклічного розвитку. Довгострокове економічне зростання та сталий розвиток. Макроекономічна політика у відкритій економіці.

Пререквізити – ОЗП.02 Мікроекономіка, ОЗП.08 Державне та регіональне управління

Постреквізити – ОФП.01 Менеджмент, ОФП.16 Аналітична оцінка діяльності підприємств, ОФП.17 Аналітична оцінка діяльності підприємств (курсова робота)

Запланована навчальна діяльність Мінімальний обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни для *першого* (бакалаврського) рівня вищої освіти за денною формою здобуття освіти становить 10 годин; для заочної форми – 2–3 години на 1 кредит ЄКТС

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів комп'ютерного моделювання, наочних методів (слайдів), пояснення, бесіди); практичні заняття (з використанням практикумів, рішення задач, ситуаційних вправ, дискусій), самостійна робота (індивідуальне завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, презентація результатів виконання індивідуального завдання, письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю: іспит

Навчальні ресурси:

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка : Підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К. : Знання, 2017. – 694 с.
2. Мікроекономіка та макроекономіка: основи: навч. посіб. / Н.Т.Шадуро-Никипорець, О.В.Мініна – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2025 – 292с
3. Якобчук В.П., Ходаківський Є.І., Литвинчук І.Л. та ін. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні : навч. посіб. / В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук, Л.І.Симоненко, В.А. Довженко, О.В. Захаріна, С.В. Тищенко, О.В. Іванюк, І.В. Кравець, Н.С. Пугачова; за заг. ред. В.П. Якобчук. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. – 406 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/>
5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <http://lib.khmnmu.edu.ua/>
6. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnmu.edu.ua/>

Викладачі: доктор економічних наук, професор Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ, кандидат економічних наук, доцент Леся БУШОВСЬКА, кандидат економічних наук, доцент Наталія ТАНАСІЄНКО, кандидат економічних наук, доцент Сергій ЯДУХА